

Передплата

на «РУСЛАНА» вносіть:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 170 кор.

За границю:

на цілий рік 16 рублів
або 36 франків
на пів року 8 рублів
або 18 франків
Подорожче число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5¹/₂ год. пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Дзямбровського (Хорунщини). Експедиція місцена в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламні неопечатані вільні від порта. — Оголошеня зличайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсланим» 40 с. від стрічки. Подли і приплати донесени по 3 с. від стрічки.

Проект Тіси.

Угорський парламент станув тепер на перехресній дорозі. На зборах ліберального сторонництва в п'ятницю минулого тижня заповів міністер-президент Тіса, що на другий день внесе проект провізоричного регуляміну палати послів на один рік в цілі приборканя опозиції. Ліберальний клуб з повною солідарністю і одушевленем прийняв сю заяву гр. Тіси, а в суботу він вніс свій проект письменно в палаті послів. Президент палати Перчель хотів віддати его до друку, але на жадане опозиції відчитано проект таки зараз з письма.

«Зваживши — зачинає ся проект Тіси — що обовязуючий мене регулямін супротив зміни положеня, яку привела систематично управлювана одною частию палати обструкція, не відповідає вже своїй цілі, і дальше его піддержуване загрожує найсвятійшим обовязкам народу і згубою самої-ж конституції, тож стає пильною і доконечною така органічна реформа регуляміну, яка не нарушаючи свободи слова, запевнила палаті достоїнство і спосібність до праці;

«Зваживши з другої сторони, що зарівно переведенє такої реформи регуляміну, як також скорого полагожденя богато проєктів законів, яких цілію є доситьучинити ріжним потребам держави і які з незмірною шкодою для краю остають неполагодженими, а задля того тільки в таким разі можна надїяти ся спасеня всіх взагалі наших конституційних і економічних відносин від грозячої анархії, коли за помочию доповненя регуляміну палати надзвичайними зарядженнями, які в тій цілі мають видати ся з провізоричною ціхою, забезпечить ся скорє переведенє волі народу — я предкладаю слідуєче внесенє:»

Не в змозі ми подати сего внесеня в цілости, раз що оно надто обемісте, а по друге, що зрозміле тільки для основного знатока угорських відносин. Сей вступ навели ми дословно на доказ, що гр. Тіса не обвиває у новну своїх інтенцій, а виступає против опозиції з отвертим шелоном. Так і в подробицах внесенє Тіси жадає: незмінного устаноченя контингенту рекрутів і ухваленя рекрута на рр. 1903. і 1904, дальше ухваленя предложень за дльа упорядкованя фінансових і економічних відносин на обсяг одного року, вкінци на час треваня розправ над новим регуляміном палати, який має ухвалити ся, доповненя а зглядно зміни існуючого регуляміну на один рік.

Отже ся послідна точка найбільше обрушила опозицію, яку тепер репрезентують дисиденти Апоніого, коштутівці і обструкціоністи з незалежного і людového сторонництва. Бо не тільки на один рік накладає Тіса примус на опозицію, але під его впливом має ще і ухвалити ся постійний регулямін палати. Опозиція зібрала ся в суботу на спільний пир, але до нарад не прийшло. Тіса виїздив до Відня,

а повернувши, нині має в палаті оправдувати своє предложєне. Ліберальне сторонництво стоїть солідарно при гр. Тісі, але опозиція готує страшну бурю, яка, здає ся, буде єї лебединим співом на Угорщині.

Отже що-до згаданих змін теперішнього регуляміну на час одного року звертає ся внесенє Тіси против сих его точок, яких надуживала обструкція. Передовсім відпадають поіменні голосовачя, обчисленя комплету палати, п'ятимінутіві навзи, ограниченє, що засіданє може бути продовженє тільки на одну годину, дальше не є допустимою просьба о збоченє від предмету розправи. Верифікація протоколу, вчислюване впливів і т. п. формальности переносять ся з початку на конєць засіданя, так що засіданє зачинає ся зараз розпратою над предметами з дневного порядку. При першій читаню предложєня можна забирати голос тільки двом бесідникам. Комісії можна визначити термін, щоби здала справу. Коли 50 послів жадає письменно, можна без дискусії звичайним голосованєм визначити час, до якого має стати покінченим друге читанє. Третє читанє настає безпосередно по другім. Засіданя не можна замикаєти, доки проект не стане прийнятим також в подрібній розправі. Предсідатель може зовсім заборонити особисті уваги, сиростованя, промови до регуляміну і т. д., коли они зміряють до обструкційних цілій. Предсідатель має право виключити з засіданя послів, які допускають ся заколоту супокою, або опору против приписів. Заразом скорочує ся поступованє при виключенях на підставі ухвал комісії для нетикальности.

Як бачимо, гр. Тіса досить придумав середників, щоби вчинити слухняною опозицію, та ще буде мав твердий опір до розкушеня, нїм переведе в палаті те своє внесенє.

ДО ПИСЬ.

З Косівщини.

(Цікавий документ до порядків між гуцулами за час в був. старости п. Сабата).

В часі канонічної візитації 1900 р. в косівськїм деканаті мусів Ексц. Митрополит майже в кожній церкві бодай натякнутих отряхах против шестої заповіді Божої. Блудство знищило гуцулів душевно і тілесно, доказом чого експоновані для ліченя сифілісу (по гуцульски мулець) доктори. Сифіліс найгірше мав закорінити ся в Жабю, де до першої „візитирки“ мали зігнати 580 заражених, а се мала бути лише часть!! Лячє та правдіве. Не дивниця! В Жабю Ільдя гуцули голосно нарікали на „кару“, яка стрітила по смерті «таку сучку» (так виражують ся гуцули о блудниці). Показували її гріб на „почеснім місци“ „коло дому божого“, і не могли наповідатись про „параду, в якою її духовний прєстав“ (похоронив). Ексц. Митрополит бачив той гріб.

Не знаю, чи Ексц. Митрополит найшов в деканаті дві парохії, в котрих би не сиділи на віру. В Жабю мало тоді поверх сотки сидіти на віру.

В часі канонічної візитації устроєво духовну місію в Старім Косові, де, як мені оповідали, мав котрийсь з оо. місіонарїв з проповідниць сказати, що причиною блудства в Косівщині є місцева власть політична. Жестокі слова, та против сего не реаг'овано, хотяй жандарми були дуже уважними слухачами проповідий. Деякі брали той закид дословно, але я розумів его, що о. місіонар мав на думці обижник намісництва в 1881, в котрім ц. к. староствам приказуєсь давати поміч душпастирям против диких супружеств.

По канонічній візиті, а зглядно по теплій науці в листі пастирськїм до гуцулів, почало екорим темном іти до направи. Та не на довго. До року по візитації треба би було по деяких парохіях поновної візитації — і то такої щирої, яку переводив Ексц. Митрополит. Чому? Вказую на повизаний документ, з котрого би вносити можна, що о. місіонар в Старім Косові мав ще більше вищого духа, чим могли сягати его інформації. Дословний відпис документу: „Światne c. k. Starostwo! W r. 1879 zawarł niżej podpisany ślub małżeński z Paraszą Łukeńczuk z Chorocowu, w kilka tygodni po ślubie zostawiła mnie moja żona i poszła napowrót do Chorocowu. Od tego czasu, t. j. przez 22 lat pomimo tego, że kilkanaście razy (ce підчеркнено а старостві зеленим олівцем) до неї ходзілєм і просілєм, by do mnie wróciła i ze mną razem mieszkała, lecz nadaremnie, mieszkałem sam i prowadziłem swoje gospodarstwo. Gdy obecnie wskutek podeszłego wieku (w poświadczeniu каже urząd gminny 48 lat liczący), na siłach podupadłem i sam gospodarstwa, które jest znaczniejsze, prowadzić nie mogę, przyjąłem sobie służącą Seńkę Marotęzyk wdowę po Mikołaju, a gdy mi tak urząd parafialny, jako też i urząd gminny (письмо писанє в урядї громадскім і поświadczenie перечать се-му) trzymania wymienionej służącej wzbraniają, upraszam przeto przy dołączeniu świadectwa (ce підчеркнено в старостві зеленим олівцем) gminnego Światne c. k. Starostwo o łaskawe udzielenie mi pozwolenia trzymania przyjętej służącej (ce підчеркнено зеленим олівцем в старостві) Seńki Marotęzyk, wdowy po Mikołaju z Hryniawy. Andrij Szykman. Do Światnego c. k. Starostwa w Kossowie. Andrij Szykman gospodarz w Hryniawie prosi o udzielenie mu pozwolenia trzymania służącej Seńki Marotęzyk, wdowy po Mikołaju z Hryniawy. I załącznik. „Poświadczenie (писанє власноручно naczelnikiem gminy). Ze strony urzędu gminnego w Hryniawie poświadcza się, że Andrij Szykman gospodarz z Hryniawy 48 lat liczący, bezdzietny, od roku 1880 ze swą żoną nie mieszka, i pomimo, że kilkakrotnie (підчеркнено зеленим олівцем в старостві) po nią chodził i prosił, by z nim mieszkała, jego żona do niego nie wróciła i mieszkać z nim nie chciała i nie ehey. Andrij Szykman posiada znaczniejsze gospodarstwo wiejskie i jest porządnym i trzywym gospodarzem. Urząd gminny Hryniawa dnia 15. kwietnia 1901. Naczelnik gminy A. Miltsovits (печатка громадска). В старостві: „Pr. 17/4 901. 8230. Dem k. k. Gendarm: Posten Komdo in Hryniawa zur Erhebung des Sachverhaltes und Berichterstattung gg. R. Kecher 17/4 901. Der k. k. St. R. Bzkschptm Sabat (цілий реферат власноручно і поєсіншно писаний самим старостою). Praes. Hryniawa 20. 4. 1901 N-o 316 Szymonowicz Postenfürher an die k. k. Bezirkshauptmannschaft in Kossów. Hryniawa am 23. April 1901. Bei Rückschluss des Aktes wird laut Erhebung des Tit-Postenfürhers Weżny angezeigt, das der incitirte

Sachverhalt auf Wahrheit beruht. Mit 1 Beilage. K. k. Gendarmerie - Posten - Comando Szymonowicz. Pf. (В старостві): „Pr. 25/4 1901 L. 8888 Sek. L. 8888/901 Кошів 27/4 1901. Уділяю Всечесному гр.-кат. урядови парохіяльному в Гриняві до відомости. Ц. к. Совітник Намісництва і Староста Сабат“.

Я ту подав саму справу, як она представляє ся після актів. На ділі є зовсім инакше. Ксея Маротчек лишилась вдовицею на господарстві, в котрім слуги держала, а не щоб она потребувала служити. Ту ходило о те, щоб її дозволено на віру сидіти і щоб она яко „тепла вдовичка“ внесла Андрієви Шикман ще маєточок, бо в справах придбання маєтку лучають ся між гуцулами окази незвичайно підлі. Андрій Шикман „роздів“ (видав) гроші на подання, та не даром. — Не можу зрозуміти, в якій цілі подав староство „Всечесному Урядови парох. в Гриняві“ (такої парохії ту нема, а Гринява належить до парохії в Ферескулі) „до відомости“. Чи на се? що Sachverhalt beruht auf Wahrheit?! Та ж уряд парох. знав добре, о що іде, і блудників, котрі сиділи на віру, не припускав до сповіди. В такій справі, що доторкає kwestії моральности, повинен був староста передовсім звернути ся до священника, а потім видати відповідне розпоряджене жандармови а не на відворот. Та на нашу потіху можемо хіба скавати, що в тім згляді се вже tempore passati і зі сторони теперішнього староства таке бюрократичне монструм було би неможливе.

Іван Попель, парох Довгополя.

Япаньско-російська війна.

Голос Китайця про війну.

„Новости“ подають голос „китайського патріота“ в часописі „Шунтієнлібао“. „Росія є могутною державою — поясняє китайський патріот своїм землякам — з відважним населенем. Розуміє она свою користь і або грізбою або лагідносною осягає своєї цілі... Представивши заборчість Росії в Азії як в найдосвідніших барвах, каже: На землі є досить місця для всіх; але сего, що остало для Китайців, не багато: Англія загорнула Індію і Бірму, Франція Індохіну, Німці переступають границю Шандуна! Яка ціль у тім всім? Росія думає, що в її посілюстиях тісно є влучена Манджурія; она велика і богата і Півтунг є вже завланий, а Корея вже не є небезпечна; чому ж би Росія не мала завлести Манджурію? Се можливе, мимо що Китайці мають 400 мільонів населеня і є великі. Чому Япанія, яка знатно менша від Китаю, не є в такім соромнім положеню? Тому, що не боїть ся Росії і з достоїнством боронить своїх інтересів, а коли в Китаю всі без виїмки рішають

ся до борби на житє і смерть, то і они зуміють вибороти відповідне державне становище. Коли нас поють, то инші держави не дозволять на се, щоби нам забрали богато, як се було в Туреччию. В Европі всі боять ся переваги і скріпленя могутности Росії, а коли ми заключимо тісний союз з Япанією, то відтак прилучить ся до нас і Англія. А могуча Америка не хоче, щоби Росія завластила цілковито Манджурію, але бажає, щоби она отвергою для всесвітньої торгівлі“.

Цар мирносець.

З Парижа доносять з добре поінформованих дипломатичних кругів, що російський амбасадор в Лондоні гр. Бекендорф, їздивши до Петербурга, дійсно мав місію довести там, що Англія робила проби запобіжени війні і що напад япаньскої фльоти на Порт-Артур був для неї такою самою несподіванкою, як для Росії. В Росії знають добре, що Англія не хотіла війни, а в Лондоні знають, що Росія хотіла справу своєї усобиці з Япанією віддати під рішене мирового суду в Газі. Япанці знали про сю готовість і як-раз коли справа находила ся в кінцевій стадії, хотіли розтяти узел і виповіли війну. Було се зі сторони Япанії нерозвагою, бо в суді в Газі она була би одержала все, чого справедливо домогала ся. Нині її становище є гірше, бо держави не забудуть її того, що спровокувала війну. Нині гадка покінченя війни мировим судом перейшла вже в рішучий проєкт. Але до того треба згоди обох сторін. Однак коли одна сторона згодить ся, друга буде примушена до згоди. Росія годить ся на се, а у відручнім писемі царя до короля Едварда находять ся вискази: мировий суд... посередництво. Із того можна заключати, виводять в згаданих кругах, що війна не потриває довго, а по першій великій побіді Росія на суші, коли задоситьчунить ся чести російського оружя, kwestію війни віддадуть під мировий суд.

— **ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.** При зміні місяця просимо наших Вл. Передплатників о скорє відновленє передплати, зглядю о вирівнанє залежностей та о приєднуванє нам нових передплатників.

Новим передплатникам від 14. н. ст. марца с. р. будемо до того часу вислати „Руслана“ даром.

Н О В І Н К И.

— Календар. В середу: руско-кат. Обріг. гл. Йоана; рим.-кат. Францішки д. — В четвер: руско-кат. Тарасія еп.; рим.-кат. 40 мучеників.

— Листи з Канади о. Плятовіда Філяса Ч. С.

В. В. будемо невдовзі печатати, одержавши від шан. автора обємисту допись перед кількома днями. О. Філяс зачав єї був писати ще 7/10. м. р. та відтак за тиждень пізнійше занедужав тяжко — і доперва за чотири місяці від єї початку, докінчив єї тепер.

— Уряджувани щорічно заходом Тов-а св. Ан. Павла реколекції для пань, відбудуть ся в церкві Непор. Зачатія Пр. Діви, при ул. Зиблицке вича, в днях 23, 24, 25. і 26. с. м.; кожного дня початок о год. 4. пополудни.

— Тарасові роковини в Ярославі. Питомці Бурси ім. С. Онуфрія в Ярославі устроюють дня 12. с. м. вечерниці в память 43. роковин смерти Тараса Шевченка. Початок о 6½ год. вечером.

— Основателі Тов-а „Красвий Союз ревізійний“ у Львові скликають отсим перш загальні збори тогож Товариства, що відбудуть ся дня 25. н. ст. марца 1904 о годині 6. пополудни в сали Товариства „Руска Бесіда“ у Львові (ринок, ч. 10, I. поверх) з отсим предметом нарад: 1) Звіт основателів Товариства. 2) Вибір голови Товариства і дванадцяти членів Ради Товариства. 3) Означене висоти річної вкладки членської союзних стоваришень і товариств. 4) Вказанє напрямлю діяльности Товариства. Коже союзне стоваришенє і товариство має право вислати на загальний збір одного відпоручника. Висланий відпоручник мусить виказати ся повновластною на писемі і зложити єї до рук предсідателя загального збору. На загальній зборі мають рішаючий голос лише відпоручники союзних стоваришень і товариств. На загальній зборі мають вільний вступ з голосом дорадчим всі члени союзних стоваришень і товариств. За основателів Товариства „Красвий Союз ревізійний“ у Львові, дня 5. н. ст. марца 1904. Др. Кость Левичий. Др. Стефан Федак. Василь Нагірний.

— В Перегінську відбуло ся дня 28. лютого віче, на яким б. пос. о. Богачевский складав звіт із своєї посольскої діяльности в соїмі. Зібрані в числі до 500 осіб, ухвалили о. Богачевскому повне признанє і довіре та зобовязали ся всі голосувати на него при слідующих выборах.

— Віче в Фельштині, заповіджене на день 1. с. м. заборонило старосамбіреке староство, мотнаючи се тим, що хата на збори була за мала (!).

— В справі будови приюту для дівчат в Станиславові одержуємо до поміненя отсю відову: Родимці! В неустаючій борбі, яку від віків ведемо з ворогами, на одну річ мало звертаємо уваги, а то на вихованє і на образованє жіноцтва. Під вражінєм, що для відвертя напору фізичної сили, весь засіб так матеріальній і як моральної енергії треба переливати в мужеский пол, вже з природи дужий, ми зовсім полишили жіноцтво. І так сотки літ брат розвивав св. і умові сили, насичував ся добутками вселюдскої культури коштом своєї рідної сестри, котра заперта в рідній глушині, без науки, без вищої освіти, в занедбаню і убожестні духа переживати мусіла свій одностаїний вік. Такий стан відбив ся вельми некорисно на цілій вдачі нашого народа. Не стало межі вами сильних, рішучих характерів, а взяли верх непостійність, рівнодушність а навіть повна зневіра до всего, а се тому, бо нема у нас жінок, котрі би розуміли своє суєспільне становище і обовязки плинучі з него, котрі би змілья піддержати ослабаючу бодрість духа та ломлячу ся енергію борючих ся мужів.

Др. Андрій Чайковський.

ПОЄДИНОК.

Оповіданє полковника.

Присвята Богданови Ленкому.

(Дальше).

Одного разу зайшла така прикра подія, що один з моїх товаришів з математичного відділу занедужав на запаленє легких і я відвіз його до шпиталю. Ми оба дуже любили ся, хоч він був математик, а я фізіолог. Ми тому прилягли до себе в приятелювались, що оба були мужицькими синами, що оба бідні, як турецькі сьвяті. Між нами була лише та ріжниця, що я був крішко збудований, а він недомагав. Мешкав він на піддашу. Не було чим затопити в печі в морозі; він перестуидь ся...

Мене се дуже вразило. Я, хоть потішав його, оставляючи в шпиталю, немав надії на його подужанє, і виходячи з брами шпитальної, заплакав за моїм бідним другом... Треба було вратувати його мізерію: подушку, стару ковдру і декілька книжок. Я забрав ті річи з його квартири, щоби перенести до себе, а що і я другої днини мав переносити ся на иншу квартиру, то забрав то усе поки-що до магазину товариства, в якому я служив. Послугач зложив їх в кутку,

а я прикрив порожними мішками, аби нікому не впадали в очи.

Сам сів я при бюрку і важко задумав ся над долею мого бідного Петра...

Прийшов професор. Не знаю, чому я не бажав собі сьогодні його бачити. Мені як-раз не хотіло ся з ніким балакати. Самому було мені найліпше.

Професор покругив ся по конторі, потягнув за мішок і відкрив це, що я хотів заховати перед людським оком:

— А се що за меблі? питає.

— От біда, кажу, я сьогодні відвіз мого бідного товариша до шпиталю...

— Ну і що?

— Та забрав поки-що його річи сюди, заки заберу їх на мою квартиру... То усе його майно.

— Котрий то?

— Буденко, мій товариш....

— Який він ваш товариш? він математик.

— То нічо, а проте товариш, бо ми у школі були разом.

— То все гарно, але се не може тут лежати, бо тут не магазин....

— Завтра заберу...

— Треба було сьогодні се зробити...

— Позавтра переводжу ся на другу квартиру...

— Кажу вам, що тут ніяких ляхів складати не можна. То з під недужого, воняє, а тут товари коринні...

Я зміркував, що професор сьогодні чогось ливхий...

— Через днину нічого злого не стане ся, ось прикрию мішками...

— Ще можуть в... порозлавити ся...

— Добродію! чого ви такі прикри? Я не зробив сього зі злої волі, а з кочечности, а колиб ви ввійшли в мое положенє, колиб знали, який на моїй душі смуток, в яким небезпечнім стані я завіз мого бідного друга серед морозу до шпиталю, то ви би мені не докоряли...

— А мені не до сентиментів, тут має бути порядок, бо я за се відповідаю...

Я всердив ся. Колиб воно ходило о мене самого, я би опять змовчав, та тут не вшановано нещастя мого друга.

— Прикличте Федька, і веліть викинути на улицу, коли вас се в очи коле...

— Ов! так остро, мій пане? Вважайте, аби не пожалували того...

Я не сказав більше ні слова. Натягнув пальто і пішов до дому.

Сього вечера було засіданє дирекції. Я прийшов рано в контору і став переглядати протокол засіданя, чи нема там для мене якого порученя. І я вичитав таку першу точку:

„Дирекція рішила зменшити години урядові діловодчика на три і зменшити його плату з 20 зл. на 15 зл. місячно...“

Ось воно як! Чия се робота? Що я можу в трьох годинах зробити усе, то ще не радця,

Нема у нас матерій, котрі бч в ніжних серцях дітий своїх запаливали невгасимий огонь любови до Русі-України. Нема. А відки мають взятись, коли не журимо ся, аби були? Тому то і борба наша національна така тяжка, така без вигляда, тому тільки відступників, тільки погною для інших націй...

Родимці! В імя тої переважної справи ми, Товариство Руских Женцин в Станиславові, відзиваємо ся до Вашої жертволюбности, поможіть нам здвинути приют, де би наші дівчата могли вуховати ся на правдиві патріотки, Русинки на гідні товаришки борців за красну долю Русі-України. На дівочий Інститут закупили ми реальність за 24.000 К. За великий тягар сладеа на нас і самі ми его понести не годні, бо нас не богато. Тож кличемо до Вас, брати і сестри, поратуйте нас, хто чим зможе! Хоть як темер тяжкі часи, хоч тисячні потреби ждуть заснокова, то таки нам жертви не відмовте від усг собі уїміть, а дайте, бо то для народа, бо то для его будущности. Всякі датки просімо присилати на руки Вп. Рибчукової, ул. Куперника, в Станиславові, 2. марца 1904. За Виділ Тов. Руск. Женцин: А. Кульчицка, председателька. М. Скодолова, писарка.

— Пожарний „Сокіл“ в Угнові, равского повіта, засновано на статуті львівського „С.кола“. Статут затвердило вже ц. к. намісництво.

— Пятнистий тиф в Галичині. В тижни від 23. до 29. лютого с. р. стверджено урядово пятнистий тиф в оких місцевостях: в м. Львові 3 случая; в Дрогобичи 2. в Перевоську 1, в повітах: Чортків (Мухавка) 4, Яворів (Язів и вий 4, Сколиш 4) 8, Кольбушева (Сідлянка) 4, Мостиска (Чернява 7, Соломянка 5) 12, Нивько (Камінь) 2, Підгайці (Вишнівчик), Руска Рава (Немирів) 1, Снятин (Заболотів) 5, Тернопіль (Ладичин) 1, Товмач (Лядске шлях.) 3, Теревовля (Боричівка 2, Дарахів 1) 3, Турка (Шумч 4, Волосинка мала 6) 10, Заліщики (Слобідка) 1; разом нових случаяв пятнистого тифу було 62. В попередній тижни було лише 47 случаяв. — У Львові в голівнім шпитали занедужали на пятнистий тиф три дозирательки хорих на відділі. первових і умових недуг. Они заразили ся від одного хохорого в Сорок, львівського повіту, де панує ся грізна пошесть.

— Тілесні вправи учеників середних шкіл. В Wiener Zig. появило ся в суботу розпорядженє міністра просєвіти д-ра Гартля, в яким по ствердженю, що в більшости середних шкіл управляют в успіхом гімнастику, прогульки і товариські забави під дозором учителів, міністер заряджує, аби: 1) в заведених, де шкільні забави мали мале заинтересованє і рідко відбувають ся, зроблено що треба для їх розширення, а вслучаю недостатку відповідної площі належить порозуміти ся з компетентними властями або особами; 2) в звітах річних і инспекторів наводженю тих учителів, котрі особливо займали ся устроюванєм шкільних забав зглядно, аби предложено внесенє для признаня їм ремунераций; 3) для виобразованя управителів забав буде ся признавати стипендії в ціли вїзду на інформаційні курси за границю. Дотичні внесеня мають кравні власти шкільні предкладати міністерству найдалше до мая кожного року; 4) при укладі поділу годни належить узгляднювати обставину, аби не було колізій із шкільними забавами.

Деколи і чотири години мало, а другому було би і цілої днини мало. Мені мелькнуло кризь голову, що то професорова робота, хоть не хотіло ся мені вірити, щоби він, мій колишній протектор, в такий спосіб хотів вчерашнє мені відплатити...

Надійшов саме другий директор товариства. Я розпитав його про причину.

— Сей внесок поставив професор, мотивуючи тим, що не маєте тут роботи на три години, не то на чотири, коли вийде, то ви лише книжку читаете, хоть, сказав, робота все покінчена як слід...

Я не сказав ні слова більше.

Вернувши в обід за 24 кр. з людської кухні, я написав до виділу письмо, в яким я поступованє внескодавця назвав перфідним, і зазначив, що се сором для такого товариства, вменшувати мою нужденну плату тоді, як я усе по моїх попередниках впорядкував взірцево, і додав при кінци, що коли виділ тої ухвали незаверне то я їм дякую за хліб—сіть...

Письмо то подав я на руки голови товариства...

Він скликав опять засіданє виділу, відчитав моє письмо і мимо опозиції професора, давню ухвалу завернено. Вони знали, що другого такого чоловіка не зараз найдуть, а тут розхидить ся о пятку місячно...

Професор лютів ся.

Коли я прочитав рішенє виділу -- дуже

— Вісти з Бразилії. П. Іван Квасинський, б. учитель рускої школи в Прудентополіс, став іменованій постійним урядником австро-угорского консуляту в Курітібі. — Gaz polska w Braz. доносать, що бразилійске правительство за старанєм авст. угор. консуляту виплатило відшкодованя родинам і особам, що потерпіли були від розсинацкого нападу бразилійского жолдацтва. Було се дня 4. червня 1900 на оселі Жвангаді, в часі міся, яку там устроював о. Мартинюк, 13 пняих жовпирів напали були вночи на дїм Микелити, у якого ночувало в стололі около 30 кольтоністів. Під пожами і кулями пняих жолдаків згинули тоді Микелита і син Кар а Музики, а Кубу Лясковского, Онуфрея Городецкого, Гриця Гаса і кількоро дітий тяжко покалчено. Бразилійске правительство довго зволікало з виплатою відшкодованя, але вкінци на енергічне жаданє австро-угор. консуляту виплатило покритвденєм: Анастасії Микелиті, вдові по убитім 10.000 мільреїсів (около 10.000 К), Карпі Музиці 10.000 мільр., Кубі Лясковскому з жінкою 5.000 мільр., а Онуфреєві Городецкому і Григорієві Гасови по 1.000 мільр.

В тій самій газеті к. льоніст К. Наленч розповідає, як наші поселенці в Парані дають віддурювати ся агентам і дугь до стану Сао-Павльо на плянтації кави. В Сао Павльо, голівнім місті стану т.ї самої назви — пше п. Наленч — робітники сотками волочуть ся без праці і вентина на хліб, а коли хто заробить при розношено пакунків, то з розлуки пропиває або програє в „бинки“, а жена і діта конаять з голоду. Такі самі відносини і біду я застав в Ягуарі, Можі Мірім, Можі Гвасу і здовж цілої довгої лінії Можіяни. Неліше в Рібейрао Прето і Сертаосінго. Я поїхав опісля до кільканайцятьох кавових фазенд, де я знав, що в польські і рускі родини. Буенополіс, С. Марти, Дімонт, Шмід і ин. представляли образ розлуки. Люди оддерті, діти на пів голі, хати нужденні. Рано о 4. год. трубить фіскаль (економ) і вигонить до роботи всіх від дитини до старця. З кожної родини лише стара баба має право остати дома і варити харч, з яким два рази денно мусить гнати не раз по 2 міль. При обриваню кави люди ранять собі руки і валяють ся в червоній глині так, що в неділю годі випрати одж і білє. Робота треває до 7. год. вечер зпервою на сїданє і обід по 1/2 години. По 9. год. вечер ніхто не може вийти в дому, навіть до сусїда, бо брами замкнені, пси люгі, а нічні сторожі розгоняють зібраних. На хрестяни, вїчанє, або забаву лише в свята дає адміністратор „дозвіл“ до 11. год. рано. Над робітниками страшно знуцають ся. Хто не вийде до роботи, занеують ему буки і грошеву каву. Змість готового гроша, робітники одержують квітки, за які погуть купити, чо го потребують, в краях удержуваних плянтаторами. При обрахунку авччачно показує ся, що робітник не то що нічого не заробив, але стає довжинком плянтатора і мусить далше в него лянати ся. Коли хто пробував би утікати, то може бути певним, що як не втече перед погопею, то згине від кулі або від бучів. Се країна бразилійского „раю“, про що всі в Парані знають, однак ще є такі, що їдуть з цілими родинами до Сао-Павльо у найми до плянтаторів кави.

— 3 Черновець доносять нам: На звичайних

зрадів, що є ще люди, які мене не дали скри-вдити.

Прийшов професор. Він насунивсь, як хмара, і приступив до мене, не витаючись:

— Як ви, чоловіче, назвали внескодавця?

— Саме так, як треба, і коли се ви, добродію, були тим внескодавцем, то кажу в очі, що зі згляду на наше тількилітне знакомство, на мої спочуваня до вашої сестри, зі згляду на те, що вам не ходило о добро товариства, лише о личну месть... мущу назвати ваше постунованє не то перфідним, ало прямо штубацким. І я не спостеріг ся, коли виговорив ті слова, і коли мій професор вдарив мене несподівано в лице...

Мене трохи кров не залила... Я кинув ся за моїм противником, та він вже був за дверми, які заченив за собою... Що було робити? Приняти се, змовчати опять, як тамті другі зневаги? Ні! Сего було за богато. Усі приданенні в мені кривди збутовали ся. Міра переновнилась. Сего гордого панка треба було провчати і піметити всі ті понижєня, жадати сатисфакції, яко офіцир має право жадати... Я знав, що ставлю усе на одну карту: і мою карієру і мої наміри до його сестри, а може і мое житє. Я все те тямив, а однак попри се бачив я ще хиба одну альтернативу: стріляти собі в лоб, бо з таким соромом я не пережив би тижня.

(Дальше буде).

загальних зборах тов-а укр. студ. „Січ“ в Чернівцях дня 5. марца вибрано до виділу: Івана Гошовського, студ. філь., головою; Ярослава Веселовського, канд. прав, заст. голови; Якова Голоту, студ. філь., писаром; Івана Рожку, студ. філь., контрольором; Левка Рудницького, студ. філь., бібліотекарком; Івана Стрийського, студ. прав, касиєром; Едварда Вальнера, студ. філь., архіваром; Остапа Сьвітлика, студ. філь., господаром. Заступниками виділових: Романа Цегельского, студ. філь.; Миколу Харжевського, студ. філь.; Івана Галуциньского, студ. філь. і Володимира Костецкого, студ. філь.

— Дикий вїт. Перед касаційним трибуналом у Відни рішала ся оноді отєя справа: До місцевости Козина над Збручом прибув російский козак і заявив вїттові Гаврилюкови, що хоче лишити ся в Галичині. Гаврилюк налякав ся, що російский дезиртир може стати тягаром для громади і сказав козакови, що надумає ся ще в тій справі, а тимчасом взяв его до корчми на горівку. Вїт не жалувал гроша і споїв козака до нестями, а опісля заплатив шістьом мужикам, аби перенесли пьяного на другий беріг Збруча і передали „обезчикам“. Коли мужики зайшли з пьяним козаком до ріки, зимна вода протверезила дезиртира і він почав просити мужиків, аби змилосердили ся над ним і не видавали на погубу. Але вїт і мужики були глухі на всі просьби і козак опинив ся на другім березі Збруча, де ним відповідно як дезиртиром заняли ся російські власти. Наслідком сего прокуратория обжалувала вїтца Гаврилюка і его помічників о злочин публичного насильства, а суд присудив Гаврилюкови 14 місяців тяжкої вязниці. — Касаційний трибунал, до якого відкликав ся Гаврилюк, затвердив перший вирок.

— Комітет будози церкви на Засяню в Перемішани зібрав до 20. м. м., як свідчить присланий нам друкований і. вказ жертв, 5.031 К 72 с.

— Новий банк обшарників має засновати ся у Львові, а задачею его має бути недопущенє до ділковитих парцеляцій днїрских обшарів. В тій ціли — як доносать „Народуфка“ — відбула ся оноді у Львові довірочна нарада дічів. На нараді вибрано комітет з 24 членів, який має до 3 місяців варобити статут.

— Гр. Альфред Фрі Вальдерзе, полевий маршалок німецької армії, помер в суботу в Гаповері в 72. році житя. Померший кіачив студії в кадетских школах в Почдамі і Берліні. В австрийско-пруській війні в 1866. р. урядівено его до генерального штабу 10. корпусу. В 1870. р. Вальдерзе був військовим аташе при німецькій амбасаді в Парижі, почім скоро перейшов всі щєблї військової карієри і в 1900. р. за згодою держав став голівним полководцем міжнародної залози в Катаю і був на сїм становиску до червня 1901. По повороті до Німеччини Вальдерзе обляв знова становиску третого генерального инспектора, але почав занепадати на здоровлю, поки не уляг смерті.

— Протижидівські розрухи в Кишеневі — як доносять з Черновець — повторили ся знова в минулім тижни. Тонна мужиків, коли вірять жидівским газетам, мала переходити улицями Кишенева з криком і вибивати вїкна в жидівских домах та бити жидів.

— Дрібні вісти. Міністерство внутрішних справ оголосило, що всі телеграми вислдані до політничних властей про появу віспи або пятнистого тифу є вільні від оллати. — У Львові засновало ся нове польске товариство академічне „Жице“ до якого належать сецесіоністи з „Чительні академіцкї“, що не могли згодити ся з пануючим там вшехпольским напрямом. — В почтовім уряді в Бохні викрито брак 100.000 К в відділі чєковім почтової каси щєдничої. З дирекції почт виїхала комісія до Бохні. — Літтихову, яка застрілила свою сестру пок. Фідлерову, жінку професора львівської політехніки, передано культурніцкому заведеню для провіреня єї умового стану. — В Градци увязнено поліцианта Ульріха за зведенє 13-літної дівчинки. — В Ліпні коло Араду згоріла горальня вартости пів мільона корон. При гашєню огню понарили ся 4 робітники і 4 пожарники, з яких один вже помер.

— Прєписка Адміністрації. *Всєля. Читальня в Ігровиці.* За 1903 прийде нам ще 2 К. — *ВШов. Сем. Стєц. в Сус.* За зміну адреси нічо не належать ся. Вчислено в передплату.

— Кождий Русин і Русинка повинен бути членом Руского Товариства педаг. Вписове 1 К, вкладка членська річно 1 К.

Телеграми

з дня 8. марца.

Відень. Нинішнє засіданє державної ради почало ся о год. 11 1/2. По поладнаню формальностей нововибрані послы складали посольске прїреченє. Опісля промовляв президент міністрів др. Кербер. Згадав про війну явнянєко-росий-

